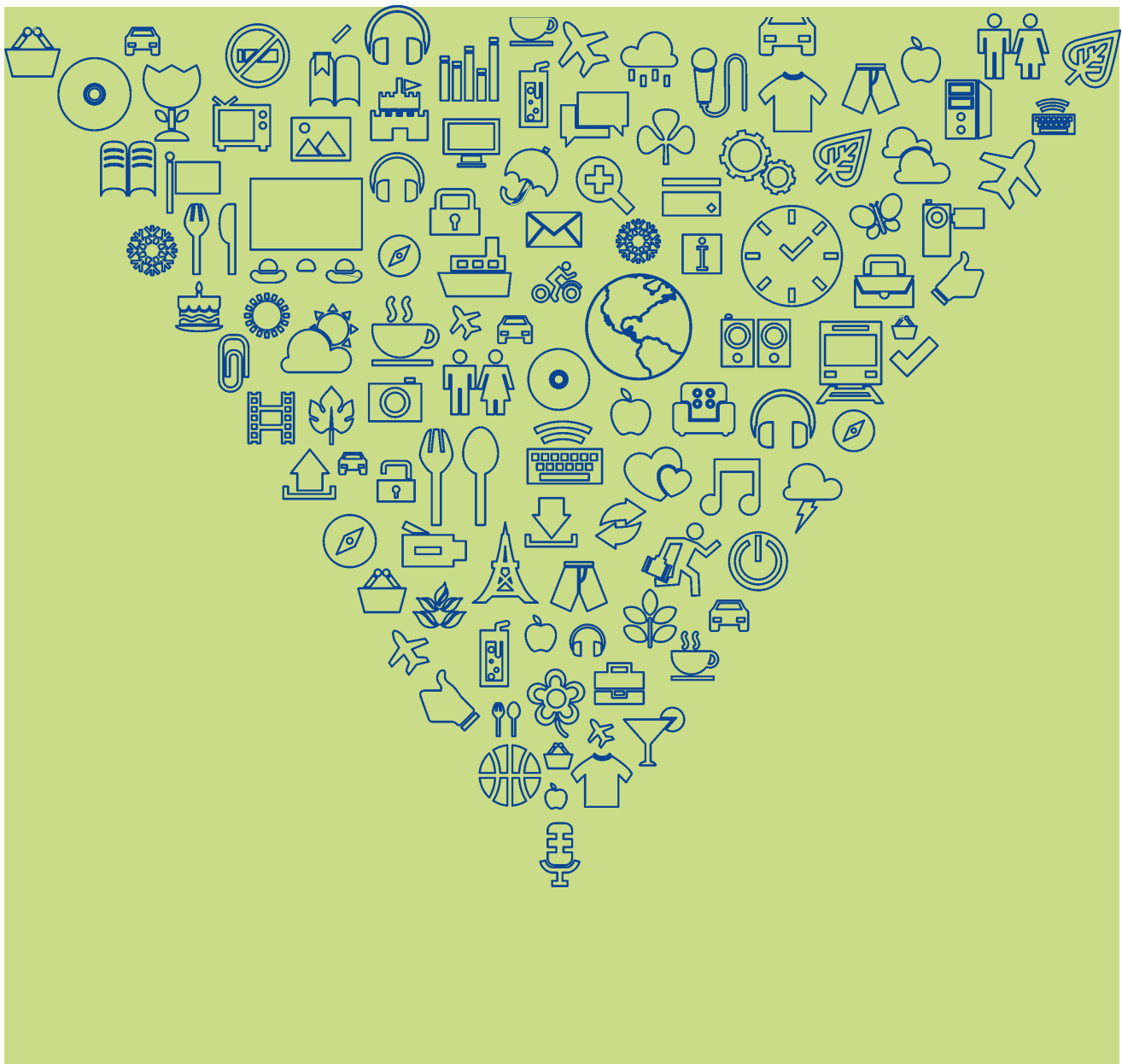

Людина в соціокультурному просторі

3

Розділ 3. «ЛЮДИНА В СОЦІОКУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРИ» розкриває сутність надзвичайно важливих для системи громадянської освіти суспільних явищ, а саме: полікультурне суспільство, стереотипи та упередження, конфлікти та комунікація.

Зокрема, у темі 3.1. «Що таке суспільство та як воно виражає себе через культуру» розглядається, що таке суспільство, які його основні характеристики та які відносини йому притаманні. Учні зможуть зрозуміти, яким чином суспільство проявляє себе через культуру, як її можна сприймати і досліджувати.

Тема містить такі модулі:

1. Суспільство та соціальна взаємодія.
2. Феномен культури.

Завершальний *практичний блок* теми представлений вправою – «П'ять фактів про культуру», що передбачає з'ясування учнями особливостей найбільш поширених в Україні етнічних культур.

Під час вивчення теми 3.2. «У чому проявляється характер полікультурного суспільства» учні зможуть дослідити сутність поняття полікультурного суспільства, його основні характеристики, подискутувати про сильні сторони та проаналізувати виклики полікультурності в Україні та інших країнах світу. Школярі дізнаються, які культури складають основу українського соціуму.

Зміст *теми* розкривається у таких *модулях*:

1. Культурна багатоманітність та способи її організації.
2. Разом на одній землі. Україна багатокультурна.

Тема 3.3. «Як розпізнати стереотипи і протистояти дискримінації?» присвячена проблематиці стереотипів, на основі яких формуються упередження, що перешкоджають об'єктивному сприйняттю багатогранності суспільного життя. Разом з тим, учні зможуть навчитися протидіяти дискримінації на основі стереотипів в усіх її проявах.

Модулі теми:

1. Що таке стереотипи й упередження та як їх подолати?
2. Як виявити дискримінацію і протидіяти їй.

У *практичному завданні*, що завершує цю тему, учні обговорюють різні види дискримінації, визначають сфери, у яких вона найчастіше трапляється та шукають способи боротьби з нею.

У темі 3.4. «Яким чином толерантність та інклюзія торують шлях до суспільства рівних можливостей» розкриваються ключові особливості суспільства рівних можливостей. Школярі зможуть ознайомитися зі шляхами інтеграції представників різних культурних і соціальних груп у громадське життя.

Тема включає такі *модулі*:

1. Що таке толерантність та якою є її ціннісна сутність?
2. Соціальна інклюзія — індикатор рівня демократії у суспільстві.

Практичне завдання до теми передбачає аналіз учнями становища людей з інвалідністю у місцевих спільнотах, а також вироблення на цій основі механізмів соціальної інклюзії.

Тема 3.5. «Конфлікти у нашому житті, і чому їх необхідно вирішувати» розкриває причини зародження конфліктних ситуацій. Старшокласники навчаються розуміти види та стадії конфлікту, отримують змогу проаналізувати конфлікти, що можуть трапитися у школі, на вулиці чи вдома та навчаються вирішувати їх.

Тема містить такі модулі:

1. Що таке конфлікт і які його види?
2. Які бувають стадії конфлікту?
3. Конфлікти у школі. Булінг.

Практичне завдання до цієї теми включає не лише аналіз ситуацій булінгу у шкільному середовищі, а й активну допомогу тим учням, які від нього страждають.

Під час вивчення **теми 3.6. «Як подолати шлях від конфлікту до порозуміння»** учні навчаються визначати конструктивні способи виходу з конфліктної ситуації та реалізовувати їх на практиці. Вони зможуть ознайомитися з такими техніками вирішення конфліктів як переговори та медіація, які допомагають ефективно розв'язувати конфліктні ситуації.

Зміст теми розкрито в модулях:

1. Які способи подолання конфліктів є найбільш ефективними?
2. Вирішуємо конфлікти самостійно або як навчитися вести переговори.
3. Вирішуємо конфлікти за допомогою медіатора або як допомогти іншим помиритися.

Завершує цю тему практичне завдання, у якому школярам пропонується провести чи інсценізувати медіацію за визначеними етапами.

Тема 3.7. «Якою є сутність та особливості комунікації у житті людини і громадянина» ознайомить учнівську молодь з особливостями процесу міжособистісного спілкування. Тут розкривається зміст понять: комунікація, рефлексія, вербальна та невербальна комунікація. Учні отримують змогу навчитися ефективного спілкуванню, рефлексивному слуханню, повправлятися у задаванні відкритих та закритих питань тощо.

Модулі теми:

1. Спілкуватися — бути частиною спільноти.
2. Як виглядає процес комунікації?

Під час практичного заняття наприкінці теми школярі аналізують різні життєві ситуації з чотирьох позицій: на рівні ставлення, рівні спонукання, предметному рівні та на рівні самовираження.

У **темі 3.8. «Чому невербальна комунікація є важливою в соціокультурному просторі»** з'ясовується суть та особливості невербальної комунікації. Учні зрозуміють різницю між вербальною та невербальною комунікацією, ознайомляться з такими термінами як: міміка, жести, пантоміміка, візуальний контакт, проксеміка.

Зміст теми розкривають такі модулі:

1. Суть та особливості невербальної комунікації.
2. Жести, міміка та погляд як засоби невербальної комунікації.
3. Простір спілкування. Чому це важливо для соціальної комунікації.

Практичне завдання до теми пропонує школярам проаналізувати візуальні матеріали, зрозуміти ефект юрби та виробити правила безпеки учасникам масових заходів.

Тема 3.9. «Мистецтво спілкуватися» присвячена питанню ефективної комунікації, котра передбачає застосування різноманітних засобів. Учні отримують змогу оцінити роль слухання у спілкуванні, навчаться задавати влучні запитання, а також оволодіють іншими навиками успішної презентації.

Тема містить модулі:

1. Вміння слухати — запорука успішної комунікації.
2. Мистецтво ставити запитання або вміння вести розмову.
3. Як зробити успішну презентацію.

Під час завершального практичного завдання теми учні готують власні презентації за довільними темами, які представляють у класі. Також вони оцінюють роботи своїх однокласників.

Майстерня громадянина – практичне заняття під назвою **«Не судіть за обкладинкою! «Жива бібліотека»**, що надасть учнівській молоді можливість узагальнити матеріали розділу, які стосуються багатокультурного виміру суспільства, таких його викликів як стереотипи, упередження і конфлікти. Ця форма роботи може проводитися як заключне заняття чи окремі позакласні заходи. Це заняття також стане основою для практичної реалізації набутих навиків у ході ознайомлення з тематикою успішної комунікації в соціумі. Обсяг та специфіка проведення практичного заняття визначаються залежно від навчально-виховної ситуації у класі, школі, соціокультурних характеристик місцевої громади тощо.